

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Sotainvalidien Veljesliiton Sisä-Suomen piirin 70v-juhla

ke 5.11.2014

Peurunka Areena

Kunnioitetut sotainvalidit, puoliset ja lesket,

Arvoisat juhluvieraat

Koen suurena kunniana sen, että voin valtioneuvoston jäsenenä tuoda tervehdykseni Sotainvalidien Veljesliiton Sisä-Suomen piirin 70 v juhlaan. 70 vuotta on järjestölle kunniakas ikä ja haluan omasta ja valtioneuvoston puolesta onnitella teitä tänä juhlapäivänä.

Sotainvalidien Veljesliiton työtä tarvittiin sotia seuranneiden vaikeiden vuosien jälkeiseen jälleenrakennukseen: siirtoväen uudelleenasuttamiseen ja elämän kääntämiseen kohti normaalia, parempaa arkea. Sodat liittivät kansakunnan ennen näkemättömällä tavalla yhteen. Veteraaniväestön voimakas tahto ja kyky ovat tässä kehityksessä olleet sekä kantava voima että esimerkki meille nuoremmille ikäpolville. Kansainvälisissä vertailuissa olemme edelleen yhteisöllisyyden kärkimaita.

Sotainvalidien Veljesliitto on malliesimerkki hyvästä järjestötoiminnasta. Veljesliitto on Suomen vanhin veteraanijärjestö. Liitto on tehnyt merkittävää ja tuloksellista vaikuttamistyötä vuodesta 1940 lähtien. Te Sisä-Suomen piiri, olette myös löytäneet juuri oikeat toimintatavat omalle toiminnallenne, siitä on osoituksena 70 vuoden pituinen arvokas työnne.

Vuosien vierimistä kuvastaa, että ensivuonna (13.3.2015) tulee kuluneeksi jo 75 vuotta Talvisodan päättymisestä. Sota ei kuitenkaan pääty sotatoimien loppumiseen ja rauhan solmimiseen. Keskuudessamme elää vielä vajaa 30 000 veteraania. Heistä noin 3 500 on sotainvalideja. Nämä henkilöt ovat elävä osoitus sodan kauaskantoisista vaikutuksista.

Suomalaisella sotainvalidi- ja veteraanihuollolla on ollut erityinen asema yhteiskunnassamme ja politiikassamme. Veljesliitto on tehnyt maassamme uraa uurtavaa työtä hoito- ja kuntoutuslaitosten rakentajana vaikeavammaisille. Nämä laitokset tarjoavat yhä sotainvalideille heidän tarvitsemaansa hoitoa ja kuntoutusta. Toimintakykyä parantava kuntoutus alkoi 1950-luvulla nimenomaan sotainvalidien parista. Alusta alkaen Veljesliiton antaman avun päämääränä oli tuottaa saajalleen pitkävaikutteista hyötyä. Kuntoutus ja uuteen ammattiin koulutus merkitsi uutta suuntaa ja sisältöä myöhemmälle elämälle.

Veteraanietuudet ja palvelut ovat osa yhteiskuntamme sosiaaliturvaa, mutta ne ovat ennen kaikkea sen kiitollisuusvelan lyhentämistä, joka meille jälkipolville on syntynyt. Sotaveteraaneille ja -invalidille kohdennettuja etuuksia on kehitetty vuodesta 2011 lähtien sosiaali- ja terveysministeriön veteraanipoliittisen ohjelman linjausten pohjalta.

Olemme nyt veteraanisukupolvien osalta vaiheessa, joka on erityisen vaativa; olemme luvanneet hoitaa itsenäisyytemme säilyttämisen puolesta suurimmat uhraukset tehneitä arvokkaalla tavalla heidän elämänsä loppuun saakka. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että veteraanihuollon kokonaisuutta on pystytty parantamaan myös vaikeina aikoina. Tänä vuonna koko veteraanihuollon etuuksiin sotainvalidien, leskien ja puolisoitten, rintamaveteraanien ja eräiden muiden sodan aikaisissa tehtävissä palvelleiden etuuksiin käytetään 286 miljoonaa euroa.

Arvoisat juhluvieraat,

Veteraanien kunniallisesta kohtelusta huolehtiminen on kaikkien jakama tavoite. Veteraanijärjestöt ovat pitkään kantaneet huolta lievävammaisten sotainvalidien asemasta - he ovat olleet järjestelmässä väliinputoajia. Tämän asian on myös valtakunnallinen rintamaveteraaniain neuvottelukunta esittänyt yhtenä tavoitteenaan. Sosiaali- ja terveysministeriö esittikin vuoden 2015 budjettineuvotteluissa

avopalveluiden laajentamista myös 15 prosenttisille sotainvalideille. Vaikka ministeriömme esitystä ei tässä taloudellisessa tilanteessa hyväksytty budjettiriihessä, voin ilokseni kertoa, että kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat jättivät 23.9. eduskunnan keskuskansliaan lakialoitteen sotainvalidien haitta-asterajan laskemisesta 20 prosentista 15 prosenttiin. Haitta-asterajan alentaminen laajentaa korvauksen saajien piiriä ja edesauttaa ikääntyneiden sotainvalidien selviytymistä omassa kodissaan tukipalvelujen, omaishoidon tuen sekä avosairaanhoidon turvin. Lisäksi eduskuntaryhmien puheenjohtajat jättivät talousarvioaloitteen miljoonan euron lisäyksestä rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahan tasoon. Tällä turvataan riittävä kuntoutuksen taso rintamaveteraaneille. Ryhmien puheenjohtajien esitys tarkoittaa 4 miljoonan euron lisäystä veteraanien tukeen vuoden 2015 budjettiin hallituksen esitykseen verrattuna. Myös vaikeina aikoina on siis päätetty osoittaa lisävaroja sotainvalidien ja veteraanien palveluihin.

Hyvin iäkkäiden veteraanien kuntoutukseen pääsyä vaikeutti pitkään hakumenetely. Varsinkaan isoissa kunnissa ei ole ollut sellaista rekisteriä tai tietoa alueella asuvista veteraaneista, joka olisi tarvittu kuntoutukseen pääsyn uudistamiseksi. Tähän ongelmaan on saatu tänä vuonna ratkaisu. Rintamasotilaseläkelain muutos, joka tuli voimaan 1.4.2014, mahdollistaa Kelan rekisteristä vuosittain rintamalisän saajien yhteystietojen luovuttamisen kunnalle. Kunnan tulisi nyt lähettää veteraaneille tietoa kotiin tarjoamista palveluista ja kuntoutusmahdollisuuksista, kutsua heidät terveystarkastukseen tai tehdä palvelutarpeen arviointikäyntejä kotiin. Uudistuksella voidaan sekä kohdentaa että parantaa veteraaneille tarkoitettuja palveluja.

Rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahoja palautui viime vuodelta Valtiokonttorille luvattoman paljon - 1,6 milj. euroa. Raha on nyt syyskuussa jaettu niihin kuntiin, joilta määräraha loppui kesken tänä vuonna. Jotta kunnilta Valtiokonttorille palautuneet määrärahat vähenisivät, ja kaikki halukkaat pääsisivät palvelujen piiriin, tulisi kuntien aidosti panostaa viime vaiheen veteraanikuntoutukseen.

Merkille pantavaa on myös vuoden 2011 muutos, jolloin Valtiokonttori ohjasi ensimmäisen kerran osan kuntoutusmäärärahasta kotiin annettaviin, sosiaalihuoltolain mukaisiin kotipalveluihin. Vaikka kuntoutus on ensisijaista ja suurin osa määrärahasta käytetään perinteisiin kuntoutusmuotoihin - laitos- tai avokuntoutukseen, on kannatettavaa, että osa käytetään kotiin tuotaviin avo- ja tukipalveluihin. Pidän tärkeänä, että kunnan veteraanipalvelut ovat monimuotoisia ja arvioidaan huolellisesti ketkä hyötyvät laitostuntoutuksesta ja kenelle sopii kotikuntoutus tai kotipalvelut.

On tärkeää, että monenlaisten muutosten paineissa olevat kunnat jaksaisivat panna veteraaniväestön erityisetuksien toimeenpanoon. Ja että kunnat näkevät tämän tehtävän tärkeänä palveluna kunniakansalaisillemme. Vaikka vuodet vaativat jatkuvan veronsa, ikääntyvien sotainvalidien ja veteraanien hoivan ja huolenpidon tarve jatkuu ainakin tämän vuosikymmenen. Meidän kaikkien tavoitteena on turvata niiden ihmisten elämän ilta, jotka kantoivat raskaimman vastuun itsenäisyytemme puolesta.

Suomalaista sisua tarvittiin kansakunnan voimien kokoamiseksi

Suomalaisen hyvinvoinnin rakentajat ovat ymmärtäneet kovien olosuhteiden haasteet. On ymmärretty hyvän perustan ja kestävien rakenteiden merkitys. Sodan jälkeen rakennettu sosiaaliturvajärjestelmämme on edelleen hyvällä pohjalla. Se on pitkälti teidän työnne ja teidän ponnistustenne ansiota. Suomea on rakennettu ja edelleen rakennetaan työllä, jonka tuottama taloudellinen kasvu mahdollistaa nykyaikaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilymisen. Rakennustyön tuloksia ovat kattavat koulutus-, sosiaali- ja terveys- sekä muut palvelut. On kunniatehtävä saada huolehtia teidän työnne tuloksista.

Meihin suomalaisiin yhdistetään usein erityispiirre: suomalainen sisu. Se on yhdistelmä määrätietoista sitkeyttä ja itsepäisyyttä, mutta myös vaatimattomuutta ja arkista käytännöllisyyttä.

Maailmalla tunnettu ”sisun” tutkija (Emilia Lahti, Suomen kuvalehti 41/2014) on selvittänyt sisun olemusta. Tutkimus vahvistaa, että sisun ytimessä on voimien reservi, jonka voi ottaa käyttöön mahdottomassa tilanteessa.

Näin siis myös suomalainen sisu kuvastaa hyvin sotainvalidien ja Sotainvalidien Veljesliiton toimintaa. Sota vei teiltä nuorina merkittävän osan terveyttä, mutta elämänuskoanne se ei sammuttanut. Suomalaista sisua osoittaen hankitte sodasta palattuanne itsellenne ammatin ja kodin, kasvatitte ja koulutitte suuret ikäluokat, moni teistä raivaten itselleen ja perheelleen tilan kirjaimellisesti koskemattomaan korpeen.

Arvoisat sotaveteraanit ja juhluvieraat,

Sotainvalidien sekä veteraanien yhteiskunnallinen arvostus on korkealla. Teillä on takananne väestön laaja tuki. Suomalaiset nuoret tuntevat elävää kiinnostusta sodanaikaisiin tapahtumiin. Veteraanien voimien alkaessa ehtyä, me tarvitsemme nuorempaa polvea jatkamaan aloittamaanne työtä. Tässä suhteessa toivon, että myös Sotainvalidien Veljesliiton Sisä-Suomen piirin toiminta saa jatkajia nuoremista polvista. Viesti työstänne ja saavutuksistanne on osa kansakunnan henkistä perintöä. Nyt taloudellisesti haasteellisena aikana on hyvä muistuttaa sisukkuudesta, joka kantaa vaikeiden aikojen yli. Viestinne muistuttaa nykyisiä ja tulevia sukupolvia ymmärtämään Suomen itsenäisyyden puolesta käydyn taistelun arvon. Olemme kaikki siitä kiitollisia.

Valtioneuvoston ja omasta puolestani toivotan teille, arvoisat sotaveteraanit ja juhluvieraat, muistorikasta Sotainvalidien Veljesliiton Sisä-Suomen piirin 70 v juhlaa. Samalla haluan toivottaa Teille hyvää tulevaa itsenäisyyspäivää!